

✠ POGAJAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

5. číslo

Budyšin, meja 1968

Lětnik 18

Hrono na rózownik 1968

Wy sće droho kupjeni; tuž česće Boha na wašim čele. 1. Kor. 6, 20

My smy živi we wulkim jutrownym, wjesolym času. Jutry pak njebychu to byle bjez toho, štož je so stalo Čichi pjatk na Golgaće. Tež naše hrono nas na to dopomina. Na křižu je Jezus nas droho kupil. To wotpowěduje tomu, štož je Zbožnik sam prajil, hdyž wo tym rěči, zo „da swoje žiwjenje k zaplacenju za jich wjele“ (Mark. 10, 45). Skutk wumožjenja so nam tu předstaja w přirunanju wo kupjenju a zaplacenju. Poprawom jedna so wo potajnstwo. A tajkim potajnstwam wěry můžeme so jenož přibližować a spytać wo rozumjenje přez přirunanja a wobrazy. Ke kupjenju sluša twora, kupc, předawar, plaćizna a snano tež tón, za kotrehož je kupc kupil. Kupjeni smy my, to w našim tekście cyle jasnje stej. Kupil je Syn Boží, to je tež wěste. Droha plaćizna je jeho žiwjenje, je jeho krej, kotruž je za nas přelał. Kupil je nas za Wótca, zo bychmy Bože džěči byli. Stó je předawar? Wobročmy so na Luthera, kiž w swojim małym katechizmje tež wo tym rěči, mjenujcy zo je wón nas „nic ze zlotom abo ze slěborom, ale ze swojey swjatej drohej krwju“ — to je droho kupjene — „wumohl. zaslužil (prjedy rěkaše „warbowal“) a dobył ze wšitkich hrěchow, ze smjerće a z čertowskej mocy“. Z druhimi słowami: Chrystus je nas wotkupil wot čerta abo wot prawa, kotrež ma tón pozdacu na nas. W pjatych knihach Mójzowsowych woprawdže stej: „Zaklaty je, štož njewostanje we wšitkich słowach zakonja, zo by po nich činil!“ Potajkim dyrbał kóždy zaklaty a zhubjeny być a tak w rukomaj stareho zleho njeprěćela. Ale nětko smy přez Chrysta droho kupjeni, a čert žanoho prawa wjace na nas nima!

Z toho pak něšto za nas scěhuje, mjenujcy zo bychmy Boha česćili. A jutrowny čas nas wosebje k tomu napomina. „Jubilate, Kantate, Rogate“ my wěstym njezdželskim dnjam tutoho časa cyrkwińskeho lěta rěkamy. „Wyskajće, spěwajće, prośće!“, tak to po serbsku rěka. Stó pak chce japoštoł prajić, hdyž wón napomina: „Tuž česće Boha na wašim čele!“ Přez Jezusowe wumoženje je tež naše čelo swjećene. W štuće prjedy wón rjeknje: „Njewěsće wy, zo waše čelo je tem pl swjateho Ducha!“ A do toho warnuje před nječistosću a před njepečiwosću. Tohodla chcemy znowa prosyć:

Stary kwas a slódke često

Dajće mi započec z dopomnjećemi na zažne džěcatstwo. W prěnjey wójnje a w lětach po njej pječeše naša mać sama chléb. Džěžu (štyrirózkate korto) wona po pječenju ze škrabawu čistu wuškraba. Wosebje w rózkach bě přeco hišće tojšto česta. Štož bě na tajke wašnje naškrabała, to wona schowa za přichodne pječenje. Pola nas w Stróži rěkaše tole zbytkowne često „kisanje“. Naš tekst praji za to „kwas“. Tónle „stary kwas“ abo „kisanje“ wza naša mać po štyrnaće dnjach, hdyž zo znowa na pječenje hotowaše, a naměša jo wječor z wodu w jednym rózku džěže, a přez nóc so kisanje hibaše. Rano zahe stany naša mać a změša kisanje mjez cytu muku. Nětko so često hibaše. Bjez kisanja njeby so to stalo. Njehibane često pak so njehodži pjec.

Tak bě tole kisanje (stary kwas), kotrež so wot jednoho chlébječenja k druhemu dale podawaše, nazne.

W čłowjestwje so „stary kwas“ tež dale podawa wot generacije na generaciju. „Stary kwas“, to je to čłowške wašnje, kaž je wono jemu přinaroždene: žadosć za sloncom a rjanym žiwjenjom, bojsoć před bolosćemi a chorosću, stajna nadžija na rjeńši přichod abo to zrudne zadwělowanje, kotrež ničo dobreho wjace nje-wočakuje. Tón „stary čłowjek“, tón „stary Hadam“, ma swoje wjesele na wšem rjanym a jo pyta z wulkej pilnosću a bjerje jo tež na zakazanych městnach, mało so starajo wo Boha a jeho kaznje. W Korinće drje běchu w tym nastupanju zrudne wobstojnosće. Pawoł chutnje Korintsku wosadu napomina, tole wašnje „stareho čłowjeka, tónle „stary kwas“ wotbyć.

Džiwnje, kak so nam džensa stare a nowe wašnje, kisanje a slódke često, do hromady měša. Štož my křesćenjo „stareho Hadama“ mjenujemy, je za druhich tón moderny, swobodny čłowjek, kiž je wotpowoził kwakle za-

Stwor we mni čistu wutrobu,
zamkn, Knježe, hrěchej komorku,
jón wučer, z hnady posylń mje,
zo we mni njeměl bydlenje.

Či, Jezu, durje woteurjam,
ach, pój a bydł ty we mni sam,
wšu nječistosć ty wumjetaj,
zo dom mój był či luby raj.

Tuž česć ja mjena twojeho
chcu pozběhować wyso:zo;
ja wěm, to za dobytk mi je,
hdyž jenož twój sym z lubosće.

La.

starskeje wěry a nahladow. Wón so wjeseli tutoho žiwjenja a ze synymaj rukomaj twari zbožowniši přichod — nic jenož sam za sebje, ale za jedne nowe, mudřiše, sprawniše čłowjestwo. Štó njedyrbał tajkich horliwych idealistow lubo měč? Njeh so jich nahlady hustodosć hinaše hać naše.

Njehamy so wadžić, štož je dopředkarski a što zezadkarski. Je-li štó w Chrystusu, tón je nowe stworjenje. To stare je so minyło; hlej, wšitko je so nowe sciniło. Swjećmy jutry w slódkim česće čistoty a wěrnosće! Čistota našeho zmyslenja a wěrnosć našeho słowa — to je tón dobry puć do přichoda, do lépšeho čłowškeho přichoda, do swjateho přichoda našeho Chrystusa. W.

Nalětnje schadžowanje Sakskeje synody 16.–19. nalětnika 1968

Prěni raz to běše, zo so synoda zeńdze na kóncu tydženja žuwijawo tak „njedželsku“ sobotu. (Hdy jeno by nětko tež njedžela „njedželska“ byla, zo so na njej njeby džětało!)

Tutón raz nas wosebje zaběraše, zo bychmy tež w cyrkwi naložowali nowe wědomostne póznaće. Snano so wšelke wašnja našeho cyrkwińskeho džěla zastarske, kotrež mějachy w swojim času swoje prawo a běchu spomožne za přédowanje Božeho słowa. Na wobsahu našeho připowědanja njemóže so ničo změnčić. My mamy tón samsny Ewangelij připowědać kaž naši wótcojo, ale je to wašnje našeho přédowanja prawe a za naš čas zrozumliwe? Su formy našeho wosadneho žiwjenja spomožne? Jedyn wječor za mlódzinu, jedyn wječor za křesćanske žony, jedyn wječor za mlode maćerje, jedyn wječor za muskich! Při tym bibliske hodžiny, ewangelizacije, ekumeniske modlitwy.

Što mamy činić, zo by naš lud džensa slyšal a so zaběrał z Božim słowom, kotrež wostanje, a njeh njebo a zemja zańdzetaj?

To běchu na synodze zajimawe, wažne, tyšne a tež nowu nadžiju wubudžace rozpominanja.

Naša synoda je wobzamknyła słowo na wosady, w kotrymž prosy wo dary za Vietnam a Bliski orient. My njesměmy ničo činić, štož by wójnu podpěrało, ale wbohim woporam wěnowat chcemy pomhać. W akciji „Brot für die Welt“ přińdu naše pjenjezy do rukow woprawdže potřebnych. Serbski superintendent

Hdyž njedźelu, 17. 3., na kemšach kěrłuše z našeho Wosadnika spěwachmy, wědzachmy drje wšitcy hižo, zo je tón, kiž je jim poslednju rěču a basnisku formu dal, z našeje srjedzizny wotešol, a spěwachmy je w myslach na njeho. Powěsće wo jeho smjerći bě so kaž z wětromi po wšěch serbskich wosadach roznjesla, a cyle wěsće je wšudže wěste postroženje zbudžila, hačrunjež dže smjerće w 83. léce ničo njewsědne njeje. Z Michałom Nawku pak njebě žadyn wšedny člowjek zemřel; z nim je wotešol muž, kiž jako stolp w twarje serbskeho naroda steješe, stolp swěcy nošacy a swětlo sčelacy do wšeho serbskeho žiwjenja a wosebje do ludoweho kublanja, stolp puč pokazowacy we wšěch etapach našeho tak turbulentneho lětsotka, wot přeněho lětdžesatka hač do džensnišich dnjow, tež hišće, hdyž žiwjenske léta z wichorami starosćow so na nim wotbiwachu a jón trochu schilichu. A hdyž je wón nětko padnył, je nam, kotřiž jeho znajachu, jako by so něšto zatraslo w twarje našeje zhromadnosće.

Znajachmy dže jeho đaloko po našim kraju, stari a mlodži, džěci a dorostli, wučerjo a šulerjo, nic jenož po mjenje a postawje, ale jako wužiwarjo a wuzbytkowarjo plodow jeho skutkowanja — wučerskeho, spisowacelskeho, basniskeho, hudźbného a předewšim narodneho a etiskeho.

Wjele z džensnišich starych je wón kublal jako wučer w Radworskej šuli, je jim pisał knižki ze serbskimi bajkami a pěsničkami, je jim zestajal přenje, moderne serbske rěčnicy, z kotrychž wuknyć bě jim z wjeselom, wosebje, hdyž wón sam jako nimoměry wušikny wučer z nich wučěše. Pozdžišo je z nimi spěwał we wjesnym chórze, džensa slawnej „Meji“, je jich z wutrobnymi basniskimi zbožopřecemi do mandželstwa přewođzał, jim k wosebitym podawkam zrudnym a wjesolym, swoje zbožopřeca z nowinu do domow slal, tež hišće, hdyž žiwjenja mocy jeho zlaħa wopušćachu a wón hižo pomališo a tróšku schileny po Budyskich hasach chodžeše.

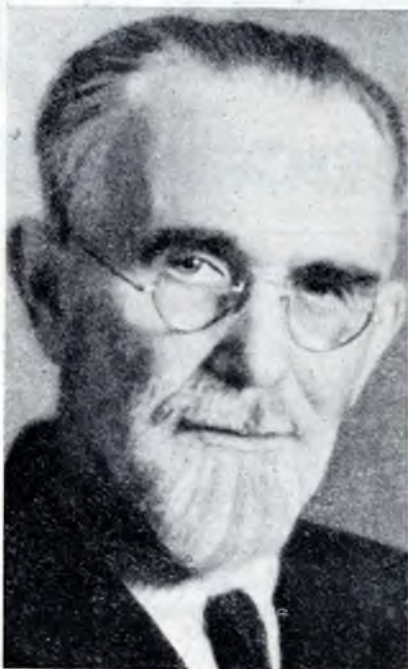
Wjele z našich džensa po wšěch džělach serbskeje Łuzicy w šulach abo na druhich kublanskich městnach skutkowacych je wón jako direktor Radworskeho wučerskeho ustawa přenje kročeło do pedagogiskeho powolanja kročiće wučil.

Wjele z našich přenich po wójnje kublanych wědomostnikow je jeho tež jako wučerja na wysokej šuli w Lipsku znało.

Jeho skutkowanosć pak njeje zasłosć.

Džensniše naše džěci w serbskich pěstowarnjach a šulach spěwaja jeho džěcace hrónčka a powědaja basnje z jeho přelubozneje knižki „Klepam, klepam pišćalku“, kiž so jim z džěscowskej rěču do wušow lišća a z rjanymi polnymi rymami a rytmy samewot so do pomjatka tloča a z nimi đale do přichoda pónđu, zbudžujo a šěrjo lubosć k našej maćeršćinje.

Wjele a dokladnišo z jeho dołheho žiwjenja na krotkej stronce powědać

je njemóžne. Jenož jednotliwe wuznamne spomnjenja so do pjera tloča. Do wučerskeho powolanja stupil je Michał Nawka hižo w kejžorskim času. Přenja swětowa wójna je jeho do wójska zwolala. Je pak so z njeje zbožownje k mandželskej a džěcom wrócić směl. Weimarska republika drje je sej wot njeho najwjace džěla žadala. Bě nam dowolene, serbske šulske knihi sej napisać a wudawać, ale běchmy chudzi na pjenjezy a na ludži. Naši mlodži wučerjo a naš studowacy dorost — bjez toho hižo jenož jednotliwcy — běchu spadali; njebě jich wjele, kotřiž bychu sej pjero do pisanja nastajić zwěřili; bě jich hišće mjenje, kotřiž bychu na hudźbnym polu tworić dokonjeli. Michał Nawka a Bjarnat Krawc sej tu do rukow džělaštaj, jedyn basnjo a druhi komponujo a wobaj zhromadnje spěwniki wuhotuju, spěwy do notow stajejo a do serbskich wsow sćelo a spěwne

Serbski superintendent při rowje MICHAŁA NAWKI

Nowu přikaznju dam ja wam, zo byšće so mjez sobu lubowali, kaž sym ja was lubował. Jana 13, 34

W přitomnosći Michał Nawki njebě nam čezko, so mjez sobu lubować. Wšelake wěrywuznaće nas njeđžeše, ale čišta, pobožna lubosć k samsnemu Zbožnikkej nas nutrnje hromadže wjazase.

Jezusowe słowo móhli tež nasemu lubemu zemřetemu do erta položiť: Tu přikaznju ja wam dam, zo byšće so wy, lubi Serbja, mjez sobu lubowali, kaž sym ja, Michał Nawka, was lubował.

Spominajo na našeho droheho bratra Michał Nawku, dyrbało nam Serbam móžno być, sej wodawać a so hromadzić we wutrobnej lubosći. My bychmy z tym dokonjeli Jezusowu přikaznju.

swjedženje zarjadujo, kotrež po čěžkim času zaso wěru a wolu do žiwjenja budžachu.

Doba fašizma wšitko rozbi, Michał Nawku z druhimi serbskimi wučerjemi do cuzby zahna, ploęy jeho džěla a wšě slědy jeho woporniweho skutkowanja w Serbach z mocu ničeše. Njeboheho mandželska Hana a džowka Cecilija stej nam w Katolskim Póslu a tež w Nowej dobie abo Protyce z hrózbneho časa wójny a bombardowanja w tehdyšej Kamjenicy powěđaloj, ale njewěmy đawno hišće dosć z tutech lét přebytko Nawkec swójby we wuhnanstwe, kaž wšak tež wot druhich whnatych přemalo wěmy.

Druha swětowa wójna Nawkecom wjele synow do wójska a na bitwišća znuzowa; dwejo z nich so jim njenawrócištaj.

Po wójnje so Michalej Nawce zaso puć do domizny wotewri, hdžež bu jedyn z přenich, kotřiž na wažnych městnach do džěla přimachu, wón jako wučer serbskich wučerjow a wědomostnikow, wučer ze słowom a pjerom.

Jeho pjero njeje wusaknyło, doniž je wostabjaca ruka jo někak wozdžić móhla. Z kóžeho, tež nišće poslednjeho čisla Katolskeho Pósla je nas kaž žiwce žorło wokřewjala a z dobrymi myslimi napjeljala jeho čišta. krasna serbsčina a copia jeho wutrobnosć.

Myslu, zo so mjez přecelami a sobudželačerjemi a nic naposledk mjez jeho wulkim potomnistwom nadeđže tón, kiž nam dospolny wobraz jeho wosobiny, jeho skutkowanja a cyleho žiwjenja wobradzi. Wón do našich stawiznow slusa na přeco.

Marja Kubašec
(Z Katolskeho Posola)

Z wosadow

Njes wa čidło. Pola nas je z časa našeho lubeho njeboh kantora Hajnika zwučene wašnje, zo mamy Čichi pjatk wječor póstnu hudźbu w cyrkwi. Lěta so naš mlody kantor z cyrkwiskim chorom a solistami zwaži na „Johannes-Passion“ Heinricha Schütza. Jara derje bě so tónle skutk poradził pod nawjedownjom kantora Fehra. Ewangelistu spěwaše Konrad Fehr z Drježdžan, swak našeho kantora, Jezusowe slowa Wolfgang Wachs z Budyšina, Pětrowe a Pilatusowe kantor sam a slowo služobnje naša kantorka, Helga Fehrowa.

Wosada, kotraž bě so njeđiwajcy zymnje cyrkweje w bohatej ličbje zešla, je z đakownosću tutón rjany wječor připóznała. W.

Klukš. Wulka wosada přewođzi wudowu njeboh fararja Křižana, Johannu Theodoru rodž. Wetzkec. Wona bě mać zahoriteho serbskeho wučerja Křescana Křižana, kiž bě ze serbskim wučerjom w Nowej Wsy pola Klukša. Wón w mlodych lětach znježboži.

Sydomdziesiąt let po smjerci dra. Imiša-Hodžijskeho

Jara je mje zwjeselilo spominanje w „Pomhaj Boh“ na česceného lužisko-serbskeho duchowneho Hendriča Imiša. Serbja maju cyły rjad tajkich wosobow, kotřiž moža tež džensa być dobry přikład. Husto dyrbjalo so na nich spomináč.

Na fararja Imiša mam wšak swoje samsne dopomnječa. Wón běše přečel mojeho džeda, wuběrneho českeho fararja Chrystiana Ed. Pospišila, lic. theol. zastupowacy superintendent. Wón je bohužel zahe wumřěl. Wonaj so zeznaštaj na schadžowanjach Gustav-Adolfskeho towarstwa, na kotřež čescy lutherske fararjo stajnje do Němskeje jězdžachu. Woni wšak trjebachu pomoc za swoju cyrkej, kotraž bě čezko zeslabnjena přez přescěhowanja po zhubjenej bitwje při „Bělej horje“ (1620). Tam so přidruži k nim jako Słowjan farar Imiš. Wón podpěrowaše jich próstwy a pomhaše jim, hdžež jenož móžeše. Wo tym swědča mnohe rozprawy w tehdomnišim lutherskim časopisu „Evangelický cirkevník“, kotryž bě založil w léce 1870 farar Korla Lany, kotrehož bratr je był za fararja při serbskej cyrkwi w Chocebusu. Po nim je tutón časopis mój džéd redigował.

Často w nim spomina na wutrobne styki z Imišom, kotremuž tehdom porokowachu panslawizm. Wězo je w „Ev. cirkevníku“ rozprawjal wo Serbach a předarskim seminarje w Hodžiju. Z Imišowej pomocu namakachu słowakscy a čescy duchowni we Lužicy wuček, dokelž buchu w swojey domiznje přiscěhowani. Běchu to Dobručky we Wojerecach, Lauček we Łupoji, dr. Nowotny w Sprjecach a Kordina w Minakale. Mój džéd, ko-

trehož mandželska pochadžeše z lužisko-serbskeje Cyžec swojby ze Šumbacha pola Lubija, je był husto hósć pola Imišec w Hodžiju. Kaž na Imiša tak dyrbjeli ewangelsky Serbja tež spominać na Imišowu, Milu rodž. Pfulec. Bjez njeje njeby Imiš tonle serbski wótčinc być móhl. Mam w ruce pismo dr. Berákoweje z Prahi. Rad wam něšto na jeho zakładže napisu wo Imišowej, jeli sej to přejeće.

Prjedy hač naš ewangelski bratr Adolf Černý w Praze založi „Towarstwo přečelow Lužicy“ (1907), kotřež organizowaše styki ze Serbami, běchu tam jenož wosobinske styki mjěz česкими fararjami, ewangelskimi a katolskimi. Katolscy duchowni so ze znachu ze swojimi serbskimi bratrami na studijach w Praze, hdžež mějachu wot léta 1728 swój krasny Serbski seminar, založeny wot bratrow fararjow Šimanec. Lětsa budžemy džakownje spominać na tule wěc, kotraž je katolskim serbskim studentam zmóžniła přebywanje w słowjanskim srjedžišću, štož je mělo wliw na jich žiwjenje a jich skutkowanje w domiznje.

Chych pak hišće jednu wěc naspomnić: Mój nan, tež farar, trjebaše za tři Bože domy, kotřež za tři nowe wosady daše natwarit, pomoc Gustav-Adolfskeho towarstwa, kotruž tež bohaće dosta wot jeho předsydy — Lužiskeho Serba, dra. Panka, syna delnjoserbskeho fararja. Škoda, zo so tele bratrowske styki bóle njepěstujaj, hač je to džensa. My so mjěz sobu trjebamy k posylnjenju we wěrje. My dyrbimy so mjěz sobu zeznać a sej mjěz sobu pomhać w našim wažnym ale nic lochkim džele. LK.

Zajimawe Njeswačidlo

Wy wšak jo wšitcy spóznajeće, hdžyž 16. junija 1968 k nam přindžeće na **Serbski cyrkwinski džěń**. Našu rjanu nowu cyrkej budžeće ze swojimaj wočomaj widžeć

a nowy kantorat
a stary hród
a nowu šulu
a rjany park
a kolpaj na haće
a stary, jara stary kamjentny križ
při farskich wrotach
a našu luboznu Njeswačidlsku wokolinu ze swojimi lěsami, hatami a zelenymi lukami.

Tole wšo budžeće z wjeselom a džakownosću widžeć a wobdžiwować. Dajće pak mi hišće něšto powědać ze stawiznow našeje wsy a wosady.

Naša wosada bě něhdy wjetša hač džensa. Niženjo při samych Rakecach dyrbjachu do Njeswačidla kemši chodźić, haj, tež Jitkowscy. Samo Komorowscy, kotřiž maju hižom do Rakec hodžinu puća, chodžachu nimo Rakec do Njeswačidla. Dvě hodžiny jedyn puć! Tam a dom štyri hodžiny! Kajke su tola naši wótcojo strowe a sylne nohi měli!

Tež Smochčicy a Wunjow slušachu něhdy do Njeswačidla, džensa do Hodžija. Bjez džiwa, zo je naša wosada na 150 lět dweju fararjow měla.

Mjez Njeswačidlskimi fararjami běchu čescómne postawy.

Jurij Mjeń, duchowny w Njeswačidle 1750–1785, najprjedy 10 lět za kapłana. Wo nim pisa R. Jenč w swojej wuznamnej knize „Stawizny serbskeho pismowstwa“: J. Mjeń je napisał přenju woprawdžitu serbsku baseń „Serbskeje rěče zamoženje a chwalba w ryčerskim kěrlušu“.

Farar Jurij Mjeń bě wobdarjeny serbski předar, basnik a spisowacel. Někotre jeho předowanjow su čišćane. — 23 lět stary (abo lěpje: młody) bě do Njeswačidla přišoł a je tu 58 lět stary wumřěl. Na **Serbskim cyrkwiskim dnju** wam mašu pokazku z jeho předowanjow a basnjow poskićimy.

Škoda bě za cyle Serbstwo, zo je Njeswačidlski farar Korla Benjamin Hatas z 33 lětami dyrbjal hižom wumřěć. Wón so narodži 1806 we Łuču jako syn wučerja. Hižom jako gymnaziasť w Budyšinje je swoju pryzlatu baseń zestajał wo starym Hanšce, kiž je do Wósporka na nermank šoł, zo by tam kozola předał a kruwičku za njeho swojey Haňži kupil. Ale prjedy hač bě kozola předał, je wón jemu slaknył. Hatas bě tak prawje ludowy ze swojim žortom. Wón pak móžeše tež chutnje pisać. — Z jeho žortniwych wěcow wam něšto na **Serbskim cyrkwiskim dnju** poskićimy. To budže so wam lubić.

Farar Jurij Jakub je mnohim starym Serbam hišće znaty. Nadobna bě to postawa. Horliwy Serb wón bě, kaž tež jeho bratr, dwórski radzičel w Drježdžanach, a jeho swak dr. Pful, naš serbski słownikar. Farar Jakub je poslednje wudaće našeje serbskeje biblije wobstarał.

Jakubowy naslědnik Jan Wařtar bě drje na wšěch polach wulce wobdarjeny. Za poměrnje krótki čas bě serbsku rěč přikładnje nawuknył, zo

Z mojeho rowa poslednje słowa

Moje hrěšne ćelo
k maćernom so chowa;
štož je žiwe kćelo,
mortwe dže do rowa;
Swěće, dobru noc;
zbudź mje Boža móc!

Do Boha sym wěrił,
křesćan był sym žiwy;
wěru hajil, šeril.
Wótče miłosćiwy,
smil so nad synom,
kiž dže k tebi dom!

Moje dobre skutki,
bjez was hić so boju;
před sudom sam lutki
wbohi prózdnik stoju.
Smil so, Jězuso,
miły sudniko!

Moje džěci, slyšće:
Bohu služće swětu,
tak zo měli byšće
myta poňnu měru!
Bóh je dobrym mzda
krasna, bjezkónčna.

Při maćeri lubej
wotpočiwać budu;
was Bóh pas před hrubej
mocu zeho ludu.
swoji byli smy,
wěcnje budžemy.

Žiwjenje je krótko,
byrnjež dlěše byto;
hórke je a slódke;
njech wam, Bóh dał, tyto!
zo my po smjerci
byli njesmjetni.

Luby džak wam, drozy,
kiž mje přewodžeće!
Ach, tež wam smjerć hrozy;
wy jej nječeknjeće.
Chodźće Božemje,
hač tež — dóndžeće!

Mea vita est finita;
infinita iam inita.““)
Myslće na maćer a na mnje;
chwalće ju a prośće za mnje!
Soli Deo gratias;
Bóh nas zbožnych
zjednoć zas!

““) Žiće tu je skónčene;
wěčne hižo spočate.

19. 2. 1958
Michał Nawka
waš luby nan
a džéd
a přečel
Hamjeń.

Čma - switanje - swětło w Africe

Ernst Dietrich Siedersleben
(Pokročowanje)

móžeše w njej pěsnic a jako předar wutroby swojich kemšerjow hnuć. Z wulkej swěru je so wo wuchowanje serbskeje rěče starał. Rowne pomniki z jeho časa na našim pohrjebnišću běchu z wulkeho džěla serbske. Tež jeho mjeno budže so na **Serbskim cyrkwinskim dnju** z česćownosću a džakownosću mjenować.

Z Njeswaćidla pochadžeše naš ludowy serbski basnik Jan Hajnca. Znajće jeho rjane a wjesole basnje? Serbske Nowiny běchu po přenjeje swětowej wojnje wjele jeho pěkných pěsnicow přinješe. Wone su tak lubne a něžne. Změjemy-li na **Serbskim cyrkwinskim dnju** někak chwile, njech was Jan Hajnca zwjeseli a wokřewi.

Njeswaćidło ma wam tak wjele rjaneho a nadobneho a tež žortniweho poskićić. Naša křinja je kopata poľna. Wy budžeće so džićwać, što wšo w njej mamy. Na **Serbskim cyrkwinskim dnju** ju wočinimy. W.

Klukš. Njedawno slyšeše Klukšanska wosada chor Doma swjateho Pětra z Budyšina. Ze wšěch wjeskow wosady přijědžechu z busom, awtami a kolesami. A nikomu njebě žel, zo bě sej na tutu krasnu póstnu hudźbu na slónčnej njeđzeli do Klukša dojeł. Pod nawodom cyrkwinskeho hudźbného direktora (KMD) Gerharda Nöbela spěwaše syla młodych mužow a žonow dostojnje a wustojnje spěwy póstneho časa. Mjez spěwami posluchachmy na Bože słowo. Na wječor spěwachu hišće w Hrodzišćanskej cyrkwi.

A mjez spěwarjami steješe naš pomocny kantor Günter Schwarze z Budyšina, kotrehož na wobrazu widźiče. Nimale kóždu njeđzelu sedzi na ławce před pišćelami Klukšanskeje cyrkwy. Hraje Bohu k česći na serbskich kaž na němskich kemšach. Štóz něšto wo hraću na pišćelach rozumí, slyši, zo wón ze swojimi 18 lětami jara derje hraje. A hdyž wón po notach hrać njetrjeba, tak so jemu telko rjanych melodijow dari, zo rady posluchaš. My smy jemu z wutroby džakowni, zo k nam jězdzi. Njebych-

Swětło schadźa

Japošto! Jan je cyle jasne prajił, zo je z Chrystusom to wěrne swětło k nam přišlo. Chrystus je sam to swětło a je tež nas za swětło swěta postajił. Wón křesćanske cyrkwy pohnuwa do misionstwa. Tak su lutherscy misionarjo šli do južneje Afriki. W Natalu je na 100 lět 6 wšělakich misionstwow porno sebi džětało. Pjez z nich su so do jedneje cyrkwy zjednoćile. Tute cyrkwy nětko tež zhromadnje swojich duchownych wukubluja. Z wulkej prócu jich we wědomosćach wuča a staraju so, zo bychu so młodži znutřkownje skrućili. Woni dyrba raz w nowej Africe zamołwitosć na so wzać a Chrystusa připowědać jako to wěrne swětło swěta.

W léce 1965 měješe naša cyrkej 151 ordinirowanych duchownych, čornych a bělych. K tomu někak samsnu ličbu ewangelistow. Jich ličba je přemala. Naše mionske polo je wulke, a wosady su jara rozbrojene. Tuž trjebamy wjele pomocnikow. Woni su cyrkwiscy předstejerjo a maju w swojich wsach kóždu njeđzelu kemše džeržec. Po wječorach podawaju wučbu, přihotowanje na křćenicu a na konfirmaciju. Chori čakaju na jich wopyt. Wša tale služba so darmo wukonja. Młode cyrkwy maju wšu nuzu, zo swojich duchownych a ewangelistow zaplaća. Štóz z tutech pomocnikow Chrystusowe swětło dosć jasne we sebi nima, bórže w swojej službje wostabnje. Tajke přikłady bohužel

my-li jeho měli, bychu naše pišćeľe a w zymje naš harmonium mjelčeli.

Polu firmy EULE w Budyšinje wuknje wón pišćeľe twarić. Wón sej njeje powołanje wuzwolil, hdžež je možno bohatstwo hromadzić. Zo pak by něšto pjenjecz měł, hraje kóždu sobotu za balet na klawěrje a njeđzelu přindže k nam. A tam a sem sedži wón po kemšach na farje a hraje na klawěrje, štož je sam skomponował. Lubozna je jeho kompozicija: Sandmännchens Nachtparade. Připóďla wuknje hišće spěwać. Před někotrymi njeđzeľemi bě samo w radiju slyšec.

To je młodžina džensniša. A kak so wona prócuje, swój puć na dobre wasnje hić, hdžež wona hustodosć nima staršiskeho doma.

Augustin, wótc našeje cyrkwy, praješe: Džěci čitaju w knihach staršich! Kak móža wone lěpše być hać čí, kiž su jich kubtali? Čitaju woni to dobre słowo w knihach staršich, kiž swět zjednoći a kiž zjednoći z Bohom?

Prědowanje njeđzeli Palmarum 1968 před 39 konfirmantami a wulkej wosadu namołwi nas, bjez bojósće a wobmyslenjow Chrystusowi być.

Hdžež młodžina widzi, zo steja starši kruće za Chrystusom, tam lubósć a dowěra rosće.

mamy. Druzy pak zaso ze swojej wulkej swěrnosću dopokazaju, zo je Chrystus swětło jich žiwjenja. Při tym spominam na jednoho swojich swěrných pomocnikow. Wón běše žiwý we wsy swojeho pohanskeho nana. Husto jeho namotwješe, zo by njeđzelu sobu kemši přišoľ. Wječor woľaše cytu wjes k nutrnosći. Tež jeho nan chodžeše na tele nutrnosće. Raz pak so nan na syna rozložbi: „Ty chceš zwadu ze mnu. To słowo, kotrež sy čitał, je na mnje měrjene. Wostaj mje w přichodze na pokoj ze swojimi nutrnosćemi.“ Wuńdže a zaprasny zady sebjě durje. Kajka je to nuza za našeho cyrkwinskeho předstajerja! Druhim wón Chrystusa předuje, ale swojeho samsneho nana njemóže dobyć.

Porno tutym předstejerjam mamy tež žony za pomocnikow. Prjedy hać přenje žony do jich zastojnstwa zapokazachmy, je zwotachmy na kublanski čas. Při tym rěčachmy tež wo tym, kak maju so křesćenjo zadžeržec při pohanskich swjědženjach, hdyž ducha zemrěteho „dom bjeru“. Tuž jedna stara žona jasne wobswědči: „Wot swojeje křćenicy sem njejsym so ženje wjace k ducham zemrětych modliła a jim tež njejsym wjace woprowala.“

Modlitwa: Knježe, tebi so džakujemy, zo sy nam přez swojeho Syna Jezom Chrysta jasne swětło do čmy tuteho swěta pošlał. Tebi so džakujemy, zo sy tež nas do swojeje wosady powolał, zo nam naše hrěchi wodawaš a sy nas přiřał do swojeje služby. Wubudž sej póstow ze wšěch ludow a wuhotuj jich ze swojim duchom, zo bychu tвое słowo wjesele připowědali. Njech zańdže čma a njech schadza wěrne swětło. Hamjeň.

Nowe pućniki ze serbskimi napismami – to nas wjeseli!

Wězo bychmy němske napisma zrozumili, ale na tajke wasnje je zjawnje dopokazane, zo je naša serbska rěč připóznata. To z horcym džakom přijimamy.

Ale přenje wjesele bě wjetše hać druge. Zaso tak wjele prawopisnych zmylkow! Na jednym jeničkim křižowanišću w Njeswaćidle widziš jich nadobo 9. Njebě tam nihtón, kiž by móhł pućniki zmylkow dla přehladać, prjedy hać so k pućam won zestajeja? My serbscy fararjo bychmy tola rady při tym pomhali. W.

Nakład Domowina. – Wuchadza z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR jónkroč za měsac. – Rjaduje Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. – Hlowny zamólwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidiskl. – Čisće: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1058).